



Andra söndagen i advent

Herren kommer i sitt rike.

Predikan på distans 2021-12-05.

Kyrkoherde Sten Rydh, Evangelisk-lutherska kyrkan i Sverige.

I Guds, Faderns + och Sonens och den Helige Andes, namn. Amen.

Bön. Käre himmelske Fader! Kom till oss med din Helige Ande och tala till oss om Guds rike och frälsningen. Lär oss att på rätt sätt skilja lag och evangelium så att vi blir evigt saliga. Genom Jesus Kristus, vår Herre och Frälsare. Amen.

Predikotext: Mark. 1:14-15 (2:a årg.)

14 Efter att Johannes hade blivit fängslad kom Jesus till Galileen och förkunnade Guds evangelium. 15 Han sade: "Tiden är inne och Guds rike är nära. Omvänd er och tro på evangeliet!"

Inför julen infaller börjar nu en fastetid då vi klär altaret i violett. Detta vill markera att vi genom omvändelse och botgöring skall vara beredda att ta emot vår Frälsare då han kommer. Jesus säger ju i vår predikotext:

"Omvänd er och tro på evangeliet!" (v. 15).

Grundtextens ord har ofta översatts: "Gör bättring och tro evangelium" eller "Gör bot och tro evangelium". Ordagrant översatt betyder det: "Ända era sinnen och tro på det glada budskapet." Vad betyder nu detta? Kan vi genom att ändra våra tankar och sinnen komma in i himmelriket? Nej, det är omöjligt! Människan är helt och hållet fallen i synd och fångad i synden. Hon kan inte omvända sig själv. Hon kan inte avgöra sig för Kristus. Alla tankar på att det finns en botgöring som för oss närmare Gud är falska. I Sverige fanns och finns det en rörelse som menade att när människan genom lagen blir uppväckt kommer hon i ett tillstånd då hon kan bedja och kämpa för att sedan kunna bli omvänd genom evangelium. Detta är ett arv från den felaktiga s.k. botpietismen. Det skulle enligt denna uppfattning finnas tre grupper av syndare:

1. Sovande syndare.
2. Uppväckta syndare.
3. Omvända syndare.

Men denna indelning är felaktig när man menar att det finns uppväckta syndare som kan bedja och kämpa mot synden fastän de ännu inte är omvända. Det finns enligt Bibeln i grunden bara två grupper av människor:

- A. Oomvända människor, som inte har kommit till tro.
- B. Omvända människor, som har kommit till tro på Jesus som sin Frälsare.

Någon tredje grupp finns inte. Det är visserligen sant att det råder en viss skillnad mellan oomvända människor som lever säkra i synden och inte alls bekymrar sig om sin frälsning, och mellan uppväckta syndare, som genom lagens predikan har blivit oroliga och bekymrade om hur de skall kunna få en nådig Gud. I den meningen finns det en skillnad mellan sovande och uppväckta syndare. Men båda grupper lever fortfarande i djävulens rike och saknar en levande tro. De kan inte bedja någon kristen bön och de kan inte kämpa mot synden. Först när evangeliets predikan når deras hjärtan och Gud griper in med sin Helige Ande blir de frälsta. Men detta sker endast när Gud vill.

Bibeln lär oss att en sann väckelse är detsamma som en sann omvändelse eller pånyttfödelse. Först när den av lagen bekymrade människan får höra det rena evangeliet om Jesus Kristus och hans frälsning från alla våra synder kan tron uppstå i hjärtat.

Ett exempel på detta är Luther. På hans tid undervisades det mycket om lagen och om vad en bekymrad människa måste göra för att bli frälst. Men det skedde på fel sätt. Luther fick lära sig att Kristus är en sträng domare, som kräver att vi gör många goda gärningar för att om möjligt uppnå den eviga saligheten. Men hur Luther än försökte upplevde han att det blev allt mer omöjligt. Guds stränghet var mycket större än någon fattade och ingen kunde genom botövningar och egna tillfyllestgörelser bli viss om sin frälsning. Luther var förvisso på ett sätt ”uppväckt” och förskräckt genom lagen, men ingen predikade det rena evangeliet för honom. Problemet var att denna bibliska lära var bortglömd i kyrkan. Man förstod inte längre den rätta skillnaden mellan lag och evangelium. Först när Luther närmare lärde känna evangelium blev han omvänd. Vi skall därför nu i denna predikan ta upp den rätta skillnaden mellan lag och evangelium.

Vi säger:

1. Lagen visar oss vår synd och fördömer oss.
2. Evangelium visar oss Kristus som frälsaren från all synd.
3. Genom evangelium föder den Helige Ande oss på nytt.

1. Lagen visar oss vår synd och fördömer oss.

Aposteln Paulus skriver:

Att ingen förklarar rättfärdig inför Gud genom lagen är uppenbart (Gal. 3:11).

Ingen människa kan göras rättfärdig genom lagen. Fastän lagen är Guds heliga vilja kan den inte hjälpa oss mot synden. Varför? Jo, därför att vi är födda i synd, bortvända från Gud. Vi har arvsynd som inte går att bota med några goda gärningar. Genom lagen är vi under Guds förbannelse på grund av synden och syndafallet. Ingen kan uppfylla lagen.

Det som händer med en syndare när han eller hon möter Guds lag i naturen och i samvetet beskriver Paulus med orden:

De bytte ut Guds sanning mot lögnen och dyrkade och tjänade det skapade i stället för Skaparen, han som är välsignad i evighet (Rom. 1:25).

Och Jesus själv säger i vår text: *Omvänd er!* Om en människa inte blir omvänd kan hon inte komma in i Guds rike. Detta förkunnade Jesus om natten för fariseén Nikodemus. Jesus sade till honom:

”Jag säger dig sanningen: Den som inte blir född av vatten och Ande kan inte komma in i Guds rike” (Joh. 3:5).

Jesus talar här om dopet och tron. En naturlig människa kan inte utan omvändelse, pånyttfödelse, tro och dop, komma in i Guds rike. Hur mycket den uppväckta människan än strävar efter att försöka komma in i Guds rike genom egen kraft, egna gärningar eller kärlek, så går det ändå inte. Lagen visar oss att vi i så fall först måste vara fullkomliga och inte begå en enda synd under hela våra liv. Men detta är omöjligt. Redan det lilla barnet är i djävulens rike genom arvsynden. Redan innan vi kan göra några gärningar är vi förlorade i synden. Hur skulle vi då senare i livet kunna bättra på detta genom att försöka leva så heligt vi kan? Nej, det är omöjligt.

2. Evangelium visar oss Kristus som frälsaren från all synd.

Jesus säger i vår text:

"Tiden är inne och Guds rike är nära. Omvänd er och tro på evangeliet!"

Jesus gick omkring och förkunnade det glada budskapet, evangeliet. I en not skriver Folkbibeln: *"Guds rike är nära – Med Jesus har himmelriket kommit in i världen."* Detta måste förklaras närmare. Har inte Guds rike funnits i världen under Gamla testamentets tid? Är det först i och med Jesus det kommit till världen. Nej, det har funnits där ända sedan Gud efter syndafallet förkunnade löftet om *kvinnans säd, som skulle trampa sönder ormens huvud* (1 Mos. 3:15). Kvinnans säd var den utlovade Messias, Kristus. Han skulle komma och trampa sönder ormens huvud, d.v.s. djävulen. Alla som då hörde detta evangelium och trodde blev frälsta och kom in i Guds rike. Om Abraham står det:

Sedan förde Gud honom ut och sade: "Se upp mot himlen och räkna stjärnorna, om du kan räkna dem." Och han sade till honom: "Så ska din avkomma bli." Och Abram trodde på Herren, och han räknade honom det till rättfärdighet (1 Mos. 15:5f).

Vad menar då Jesus med att Guds rike är nära? Han menar alltså *inte* att Guds rike inte fanns tidigare. Jesus sade att Abraham fick se Kristus och blev glad. Det står:

Abraham, er far, jublade över att få se min dag. Han såg den och glädde sig" (Joh. 8:56).

Abraham kallas trons fader. Många, många personer trodde på Kristus i gamla testamentet, och på domens dag skall de stå samman med alla kristna som levt i det nya förbundet. Kristi kyrka har funnits i alla tider. Guds rike har i alla tider kommit till människorna genom evangelium.

Vad menar då Jesus med att Guds rike är nära? Först och främst menar han att alla GT:s löften nu går i fullbordan. Det står att *"tiden är inne"*. Det kan också översättas: *"Tiden är fullbordad."* När Jesus kom till jorden var det Guds Son, Gud själv, som blev människa. Han föddes av jungfru Maria, precis som Jesaja hade förkunnat:

Jungfrun skall bli havande och föda en son (Jes. 7:15).

Han red in i Jerusalem på en åsnas fåle, precis som profeten Sakarja hade förkunnat:

Fröjda dig stort, dotter Sion! Jubla, dotter Jerusalem! Se, din kung kommer till dig, rättfärdig och segerrik är han. Han kommer ödmjuk, ridande på en åsna, på en åsninnas föl (Sak. 9:9).

Han dog på korset för alla våra synders skull, som Jesaja profeterade:

Han blev genomborrad för våra brott, slagen för våra synder. Straffet blev lagt på honom för att vi skulle få frid, och genom hans sår är vi helade (Jes. 53:5).

Guds rike var nära när Jesus kom, därför att alla profetior då gick i fullbordan. Det som GT:s alla löften handlade om hade nu kommit. När Jesus sade: *Guds rike är nära!* betydde det att Messias nu hade kommit till världen. Han som säger detta är själv Messias, Kristus.

Men det betyder också att Guds rike är nära åhörarna som lyssnar på Jesus förkunnelse. Jesus har kommit för deras skull. Mose hade predikats också av fariséerna och folket kände väl Guds bud. Men Mose kunde inte genom sin lag hjälpa människor in i Guds rike. Det måste Kristus göra genom evangelium. I vår text förkunnar därför Jesus först lagens ord: *Omvänd er! Gör bot och bättring från era synder. Ni måste bli födda på nytt.* Men sedan förkunnar han att vägen till omvändelse och bättring är evangelium, det glada budskapet om Messias, Kristus. Det budskapet förkunnar han idag för oss alla. När vi märker hur omöjligt det är att uppfylla lagen och hur vi hindras genom synden skall vi vända oss till evangelium där Jesus säger: *"Kom till mig, alla ni som arbetar och är tyngda av bördor, så ska jag ge er vila"* (Matt. 11:28). Han förkunnar syndernas förlåtelse för hela världens synd. Därför skriver Paulus:

Han som inte visste av synd, honom gjorde Gud till synd i vårt ställe, för att vi i honom skulle bli rättfärdiga inför Gud (2 Kor. 5:21).

3. Genom evangelium föder den Helige Ande oss på nytt.

När evangelium förkunnas verkar också den Helige Ande. Den Helige Ande är Gud själv. Om han inte verkar omvändelse och pånyttfödelse i våra hjärtan kan vi inte bli frälsta. Även fariséerna hörde evangelium predikas, men de trodde inte på det. De förhärdade sina hjärtan. Denna viktiga lära om att det endast är Guds Ande som kan verka tro förde Luther fram så snart han blivit omvänd. Han blev genom Guds ord övertygad om att rättfärdiggörelsen endast kan ske genom tron på evangelium. Det är en fri gåva som den Helige Ande skänker när vi hör evangelium.

När Abraham trodde Gud var det Guds Ande som verkade tron i hans hjärta. Så blev han trons fader. När människor i Galiléen och Judéen kom till tro på Jesus var det samme Ande som verkade genom Guds ord. När Petrus predikade på Pingstdagen och tretusen människor kom till tro var det samme Ande som verkade genom predikan om Kristus, hans död och uppståndelse.

Så har det varit genom hela kyrkohistorien och så är det ännu idag. Det är först genom evangelium som människor kommer till tro. Det är först genom tron de kan börja bedja och kämpa mot synden och rätt bruka Guds ord. Det är först då en sann kärlek föds i hjärtat och verkligt goda gärningar sker som en följd av tron.

Endast den lutherska kyrkan har här en rätt lära om rättfärdiggörelsen genom tron. Den katolska kyrkan och även den grekisk-ortodoxa kyrkan blandar in gärningar och kärlek i rättfärdiggörelsen. Den reformerta kyrkan lär att människan måste omvända sig genom egen avgörelse eller att Guds nåd inte gäller alla människor. Men Bibeln lär att Guds nåd gäller alla människor och att ingen människa själv kan avgöra sig för Gud. Det är endast den Helige Ande som skapar tron i människans hjärta. Detta är också den rätta lutherska kyrkans lära.

I sin stora godhet kommer nu Herren till sin kyrka med evangelium i både ordet och sakramenten. Han väntar inte att vi skall komma till honom, utan han söker upp oss och kommer själv till oss. Så erbjuder han oss hela frälsningen genom ordet, dopet, avlösningen och nattvarden. I sin rikedom kommer Gud med förlåtelsen på många olika sätt och han nödgar oss att ta emot den. Genom dessa enkla medel får vi idag genom tron möta Gud och så bli levande lemmar i hans heliga kyrka. För detta må vi prisa Gud, bedja, tacka och lova.

Amen.

Bön. Lovad vare Gud och välsignad i evighet, som med sitt ord har tröstat, lärt, förmanat och varnat oss. Hans Helige Ande stadfäste ordet i våra hjärtan, att vi inte må vara glömska hörare, utan ordets görare, och så dagligen tillväxa i tro, hopp, kärlek och tålamod intill änden, och bli evigt saliga. Genom Jesus Kristus, vår Herre och Frälsare. *Amen.*